

شهادتی که چهلش انقلاب را کلید زد

حاج آقا مصطفی خمینی در دامان مکتبی بزرگ شده بود که سیاست در آن عین دیانت به حساب می‌آید. لذا از همان روزهای اول دوره جوانی به دنبال پدر بزرگوارش در این مسیر گام نهاد و با کمال جدیت و تلاش مشغول فعالیت شد. وی از سویی تحت تأثیر شخصیت نستوه پدر بزرگوارش حضرت امام خمینی رحمت‌الله علیه قرار داشت و از سویی دیگر به سبب شناخت عمیق و متفکرانه مسائل سیاسی و فرهنگی روز کشور و جهان، از همان سال‌های نوجوانی و جوانی به سوی مبارزه‌های سیاسی کشیده شد و توانست در روند حرکت پیروزمندانه انقلاب اسلامی ایران نقش مهمی را ایفا کند. او در سال‌های زندگی دست از جهاد و مبارزه برنداشت و همواره در مسیر حمایت از دین و احکام الهی گام برمی داشت. ایشان در آغاز جوانی با فداییان اسلام آشنا شد و با بنیان‌گذاران آن رابطه‌ای صمیمی

علمی دست یافت. او منظومه حکمت را نزد یکی از استادان فلسفه آموخت و بلافاصله به تدریس آن پرداخت و طولی نکشید از استادان برجسته حکمت شناخته شد. وی اسفار را از علامه مرحوم سید ابوالحسن رفیعی قزوینی و علامه عالی قدر سید محمدحسین طباطبایی فراگرفت. به برکت هوش سرشار و استعداد فوق‌العاده‌ای که داشت هنوز به سی سالگی نرسیده بود که در دانش‌های معقول و منقول از جمله افراد صاحب نظر حوزه شد.

سید مصطفی خمینی از نوابغ و برجستگان حوزه‌های علمیه بود که در زمان کوتاهی در عرصه علم و عمل به مدارج عالی دست یافت. وی در کنار تحصیل و تدریس علوم اسلامی در فرصت‌هایی که پیش می‌آمد به تألیف و نگارش می‌پرداخت که در زمینه‌های مختلف کتاب‌های ارزنده‌ای را به یادگار نهاده است.

آیت‌الله سید مصطفی خمینی در سال ۱۳۰۹ ش در شهر مقدس قم چشم به جهان گشود. او را به مناسبت نام جدش مصطفی نام نهادند. وی کودکی خود را در فضایی ملکوتی و در دامان خورشید فروزنده اسلام و پدری بزرگوار و مادری پاک‌سرشت و در محیطی پر از معنویت و صفا و صمیمیت سپری نمود.

آیت‌الله سید مصطفی خمینی تحصیلات ابتدایی را در مدرسه‌های باقریه و سنایی قم به پایان رساند. علاقه فراوان وی به علوم اسلامی و روحانیت و همچنین راهنمایی‌های پدر بزرگوار و دوستان دلسوزش موجب گردید که بعد از پایان دوران ابتدایی به صف طلاب حوزه علمیه بپیوندد. او در راه فراگیری علوم اهل بیت تلاش فوق‌العاده‌ای داشت و همین امر باعث شد که در اندک‌زمانی به مراتب علمی و فرهنگی چشم‌گیری دست یابد و در کم‌تر از شش سال دروس سطح حوزه را نزد استادانی همچون آیات بزرگوار شیخ مرتضی حائری، شهید صدوقی، سلطانی و شیخ عبدالجواد اصفهانی به پایان رساند.

وی بعد از شش سال تحصیل دروس سطح حوزه، در ۲۲ سالگی به دوره تخصصی خارج اصول و فقه وارد شد و از محضر استادان بزرگوار هم‌چون آیات عظام حجت، بروجردی، محقق داماد، امام خمینی، شاهرودی، خوئی، محمدباقر زنجانی و محسن حکیم بهره برد و در ۲۷ سالگی به درجه اجتهاد نایل گردید.

حاج آقا مصطفی خمینی از جمله بهترین شاگردان حضرت امام بود. وی از چنان هوش سرشاری برخوردار بود که علاوه بر فقه و اصول، در علوم معقول و فلسفه و کلام نیز در اندک‌زمانی به مراتب بالای

داشت. وی بعد از دستگیری حضرت امام رحمت‌الله علیه در ۱۵ خرداد سال ۴۲، نقش بسزایی در به حرکت درآوردن نیروهای مردمی داشت و قیام غرورانگیز مردم قم را رهبری کرد و با این فریاد که «مردم! خمینی را گرفتند» همه را بر ضد حکومت پهلوی بسیج نمود. او در تبعیدگاه ترکیه افزون بر یاری امام، پیام‌رسان نهضت اسلامی بود و از هر فرصتی که به دست می‌آمد، برای هدایت و مبارزه و افشاگری استفاده می‌کرد. مرحوم حاج آقا مصطفی خمینی رحمت‌الله علیه حتی در روزگاری که در عراق و نجف اشرف دوره تبعید را می‌گذراند در مقابل جنایت‌های استکبار جهانی به رهبری آمریکای جهان‌خوار و صهیونیست‌ها و دستگاه جبار شاه و دولت بعث عراق سکوت نکرد و افزون بر مبارزه با نظام شاه، از مبارزه با نظام بعث عراق نیز غافل نشد. فعالیت‌های ایشان به حدی بود که سبب شد در ۲۱ خرداد سال ۴۸ از طرف حزب بعث دستگیر و به بغداد برده شود و رئیس جمهور عراق، حسن البکر، به او هشدار دهد که در صورت ادامه مخالفت، نظام عراق ناچار به تصمیمی خواهد شد که

موجب ناراحتی پدر بزرگوار او می‌شود. وقتی حکومت‌های ایران و عراق نتوانستند فعالیت‌های سیاسی حاج آقا مصطفی را متوقف کنند و وجودش را خطری جدی برای حکومت‌هایشان تشخیص دادند، به فکر عملی کردن تهدیدهای خود افتادند و سرانجام در روز یکشنبه اول آبان ۱۳۵۶ ش، در حالی که بیش از ۴۷ بهار از عمر او نمی‌گذشت، به طرز مشکوکی وی را مسموم کردند و به شهادت رساندند. مرحوم حاج سید احمد خمینی در این باره می‌فرماید: «آن‌چه می‌توانم بگویم و شکی در آن ندارم این‌که ایشان را شهید کردند؛ زیرا علامتی که در زیر پوست بدن ایشان روی سینه، روی سر و دست و پا و صورت ایشان بود، حکایت از مسمومیت شدید می‌کرد و من شکی ندارم که او را مسموم کردند. اما چگونه این کار صورت گرفته، نمی‌دانم. ولی همین‌قدر بگویم که ایشان چند ساعت قبل از شهادت در مجلس فاتحه‌ای شرکت کردند که در آن‌جا بعضی از ایادی رژیم پهلوی دست‌اندرکار دادن چای و قهوه بوده‌اند.» حضرت امام خمینی رحمت‌الله علیه در وصف حاج آقا مصطفی فرمودند: «من

امید داشتم که این مرحوم (حاج آقا مصطفی) شخص خدمت‌گزار و سودمند برای اسلام و مسلمین باشد، ولی «لا راد لَقضائِهِ وَ اِنَّ اللّٰهَ لَعَنی عَنِ الْعَالَمِینَ»؛ تقدیر الهی چیز دیگری بود و هیچ امری نمی‌تواند قضا الهی را مانع گردد.»

مراسم‌های ختم شهید مصطفی خمینی به ویژه مراسم چهلم او حرکت مردم مؤمن را کلید زد و چراغ انقلاب را روشن کرد.

آیت‌الله بهاء‌الدینی رحمت‌الله علیه درباره حاج آقا مصطفی خمینی می‌فرمودند: «آیت‌الله حاج آقا مصطفی خمینی دانش‌های عقلی و نقلی و سیاست اسلامی و دینی را در جوانی یاد گرفته و به جایی رسیده بود که از نخبگان زمان ما، بلکه عصرها و زمان‌ها بود. درست‌گفتار و نیک سیرت بود. با کمال زیرکی و هوشیاری به نفوس آگاهی داشت. در انقلاب اسلامی و حوادث آن نقش بسیار ارزنده‌ای داشت.»

مقام معظم رهبری در تجلیل از شخصیت حاج آقا مصطفی می‌فرمایند: «سید مصطفی خمینی یکی از شخصیت‌های بالقوه و بالفعل اسلام بود. او شخصیتی همه‌جانبه داشت و چنین به نظر می‌رسید که همه خصوصیات مثبت در وجود ایشان در حال رشد و ترقی است. بنده ایشان را به عنوان یک چهره برجسته حوزه علمیه قم از سال‌های قبل می‌شناختم و تجلیل از مقام [و] منزلت وی در واقع احترام به حضرت امام رحمت‌الله علیه و تجلیل از ارزش‌های اسلامی و انقلابی محسوب می‌شود.»

منبع

۱. امید اسلام، شهید آیت‌الله حاج سید مصطفی خمینی به روایت اسناد ساواک
۲. ماهنامه شاهدیاران، ویژه‌نامه شهید آیت‌الله سیدمصطفی خمینی
۳. گلشن ابرار، جلد ۲، زندگی‌نامه «سید مصطفی خمینی»

